

“GELİR DAĞILIMININ ADALETSİZ” OLMASININ TEMEL NEDENİ: KAPİTALİZM!

Kapitalist üretim biçimi; çok kısa bir ifadeyle, üretim araçları üzerinde özel mülkiyete sahip çok küçük bir azınlığın, büyük çoğunluğu sömürmesi, ezmesi demektir. Bir yanda zenginlik içinde yaşayan küçük bir azınlık, diğer yanda açlık ve sefalet içinde yaşayan zenginliğin yaratıcıları olan işçiler, emekçiler. Bir yanda sömürücü sınıflar. Diğer yanda yaratan ve üreten büyük çoğunluk. Kapitalizmin kısa genel bir resmi budur.

Türkiye zenginlik ile fakirliğin çıplak gözle görüldüğü ülkelerden biri. Bir yanda zevk-ü sefa içinde yaşayan küçük bir azınlık, diğer yanda çöp dağları içinde yiyecek birşey arayan insanlar! Bir yanda göğe doğru yükselen gökdelenler, diğer yanda doğru dürüst bir yolu olmayan varoşlar! Bir yanda parası olanlar için özel hastaneler ve Amerika, diğer yanda parasızlıktan hastane kapısında ölenler! vb.

Çıplak gözle görülen bu gerçek, yer yer burjuvazinin çeşitli kesimleri tarafından da dile getirilmektedir. Bu kesimler esas olarak “gelir dağılımındaki büyük adaletsizliğin, zenginlik ile fakirlik arasındaki büyük uçurumun kaçınılmaz biçimde burjuva dünyasının çöküşünü, yıkılışını hızlandırmasından korkuyorlar. “Sosyal patlama” bu kesimin korkusudur. “Gelir dağılımının adaletsizliğinden” bahsedenler, bunu yanlış buldukları için değil, gelir dağılımını düzeltmek istedikleri için değil, bu uçurumun bir gün “sosyal patlamaya” yolaçacağını bildikleri için korkuyorlar. Çözümleri ise; “bu kadar da olmasın, uçurum biraz kapatılsın” şeklindedir.

Bu yazıda “gelir dağılımı adaletsizliği” bağlamında yapılan bir araştırma üzerine durmak istiyoruz. Ekonomist Mustafa Sönmez ‘2000’de Türkiye ve İstanbul’da gelir dağılımı’ konulu bir araştırma yapmış. Bu araştırma 5 Ekim 2000 tarihinde Hürriyet gazetesinde yayınlandı.

Araştırmaya göre, Türkiye’de gelir nasıl paylaşıyor?

Paylaşan grup		gelirdeki payı %
Süper zengin	%1	16.6
Yüksek gelirli	%5	16.1
Üst-Orta	%16	25.6
Alt-Orta	%48	32.5
Düşük gelir	%30	9.2

Bu araştırma, DİE’nin 1994 yılı Gelir Dağılımı Araştırması’nda kullanılan gelirin yüzde 1’lik gruplara dağılım verilerinin, 2000 yılı 6 aylık dönemdeki gelire yansıtılmasından oluşuyor. Araştırmada, 2000 yılının ilk 6 aylık döneminde üretilen 49.5 katrilyon liralık mal ve hizmetin yüzde 80’ine karşılık gelen 39 katrilyon liralık hasıla, 63.7 milyonluk nüfusu oluşturan 14 milyon 347 bin aileye paylaştırılıyor.

Araştırma yüzde yüz net resim vermese de yine de bir gerçeği açık bir şekilde gösteriyor: Süper zengin olarak adlandırılan yüzde 1 kesimin, 143 bin ailenin geliri, 6.5 milyon ailenin gelirine eşit. Bu bile bu düzenin, nasıl bir düzen olduğunu gösteriyor.

Araştırmanın temel aldığı veriler DİE’nin 1994 yılında yaptığı araştırmanın sonuçlarına dayanıyor. Araştırma haneye göre gelir dağılımını temel alıyor. Burda uygulanan yöntem beyan yöntemidir. Yöntem bu olduğu için araştırmanın bütününe sağlıklı olduğunu söylemek doğru olmaz. Buna rağmen ortaya çıkan resim zenginlik ile fakirlik arasındaki uçurumu gösteriyor.

Araştırmada beyan edilen gelire göre yapılan kategorilendirmelerle ilgili tahlillerde de bulunuluyor. Buna göre:

Süper zenginler: Nüfusun yüzde 1’ni oluşturuyorlar. Sayıları 650 bin kişi. Ayda 7.5 milyar TL’ye yakın gelirleri var. Bu grubun evine giren para, Türkiye’nin yüzde 45’inin hanesine giren gelire eşit. Çoğu İstanbul’da oturuyor. Yılda birkaç kez yurtdışına gidiyorlar. Küçük bir bölümü özel uçak kullanıyor. Bu kesim içinde 200 aile mega zengin kesimi oluşturuyor.

Yüksek gelir grubu: Bu gruba ay-

lık geliri 2 milyar 100 milyon lira ile 1 milyar arasında olan aileler giriyor. Bu grup toplam gelirden yüzde 16.1 pay alıyor. Bu grubun toplam nüfus içindeki payı yüzde 5. İki veya üç yılda bir yurtdışına çıkıyorlar. Bir bölümünün çocukları yurtdışında okuyor.

Üst-Orta gelir grubu: Bu gruba, hanesine en fazla 999 milyon, en az 501 milyon TL giren aileler giriyor. Bu grubun toplam nüfus içindeki oranı yüzde 16 ve toplam gelirden aldıkları pay yüzde 25.6’dır. Daha çok ithal araba meraklıları var. Hayatlarında en az bir veya iki defa yurtdışına çıkıyorlar. Büyük çoğunluğu ilk beş büyük şehirde yaşıyor.

Alt-Orta gelir grubu: Her ay evlerine giren para en fazla 500 milyon TL, en az 201 milyon. Toplam nüfus içindeki oranları yüzde 48. Toplam gelirden aldıkları pay 32.5’tir.

Düşük gelir grubu: Ayda 200 milyon TL ve altı bir gelirle geçinmeye çalışıyorlar. Çoğu büyük şehirlere göç eden kişilerden oluşuyor. Bu grup toplam ailelerin yüzde 30’u. Toplam gelirden aldıkları pay 9.2’dir. Bu grup içinde yeralan 143 bin aile ayda 32 milyon TL ile geçiniyor. Buna geçinmek denirse tabii!!

Bir avuç sermaye sahibi sömürücünün yaratılan zenginliğin çoğunluğuna el koyduğu, bu zenginliği yaratan işçi sınıfı ve emekçilerin her geçen gün daha fazla yoksulluğa itildiği, açlık sınırında yaşamaya mahkum edildiği bir düzende gelir dağılımının adaletli olmasını beklemek mümkün mü? Kapitalizmde ezenle ezilenin aynı gelire sahip olması mümkün mü?

Bu mümkün değil. Üretim araçları üzerinde küçük bir azınlığın özel mülkiyete sahip olması bunu engeller. Ancak üretim araçları üzerinde özel mülkiyete son verildiği, üretim araçları üzerinde toplumsal mülkiyetin sağlandığı bir toplumda gelir dağılımının adaletli olmasından bahsedilebilir.

Bu ülkede gelir dağılımı o kadar adaletsiz ki, bu bazı burjuva köşe yazarlarını rahatsız etmekte, o kadar ki,

beklenen “sosyal patlama”nın olmasını hayretle karşılamaktadırlar. Bunlardan biri de, Sabah gazetesinde köşe yazarlığı yapan Necati Doğru’dur. Necati Doğru 8 Ekim tarihli yazısında, Sırbistan’da yaşanan “halk ayaklanması” üzerine durmakta, ardından yazı içerisinde aktardığımız araştırmaya gelmektedir. Araştırma bağlamında Doğru şunları söylüyor:

“Mustafa Sönmez’in araştırması; “Anaaa bela geliyor....” dedirtecek cinstendi.

Bir yanda ezenler...

Öbür yanda ezilenler...

Uçurum büyük...

Türkiye’de en zengin yüzde 1’lik grubu oluşturan toplam 150 bin aile, ayda 7.5 milyar lira gelir elde ediyor. En yoksul yüzde 1’lik grubu oluşturan 150 bin aile ise ayda ancak 32 milyon lira gelir elde edebiliyordu.

Zengin: 7.5 milyar....

Yoksul: 32 milyon....

Uçuruma bak...

Toplum nasıl dayanır buna...

Sabır taşı olsa patlar...

Fakat Türkiye patlamıyor.

...

Türk halkı ağlıyor...

Avunuyor, döğünüyor...

Fakat patlamıyor...”

Yazısının devamında N. Doğru kendisine göre “Türkiye’nin patlamamasının” nedenlerini sıralıyor.

N. Doğru araştırmanın sonucunu zenginlik ve yoksulluk bağlamında iyi özetlemiş. Kendisi bu uçuruma rağmen “patlama” olmamasını hayretle karşılamaktadır.

Hayret edilecek birşey yok!

“Patlama” olmamasının tabii ki nedenleri var. Faşist diktatörlük, sosyal demogoji, medyanın beyinleri işgal altına alması, uyutması, din afyonunun egemenliği, milliyetçilik, kitlelerin bilinç ve örgütlenme seviyelerinin çok geri olması, komünist alternatifin güçsüzlüğü vs. bunlardan bazılarıdır.

Gelir dağılımının adaletsiz olmasının temel nedeni kapitalist düzendir. Bu düzen yıkılmadığı sürece gelir dağılımının adaletli olmasını beklemek, boş bir hayaldir. Gelir dağılımının adaletli olduğu bir toplum elbette mümkündür. Bu toplumun adı sosyalizmdir. Bu mümkünlüğü gerçeğe dönüştürmek işçilerin, emekçilerin elindedir.